МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» Кафедра ГМКГ

Лабораторна работа №4

3 дисципліни «Інтелектуальний аналіз даних»

Виконав:

Студент групи ІКМ-220 г.

Ульянов Кирило Юрійович

Перевірив:

Доц. Дашкевич А.О.

Мета роботи: : вивчення базових алгоритмів кластеризації щільнісного та графового типу.

Завдання на роботу: завантаження набору даних, формування вхідної вибірки даних, кластеризація із застосуванням алгоритмів DBSCAN та Affinity Propagation, порівняльний аналіз алгоритмів кластеризації.

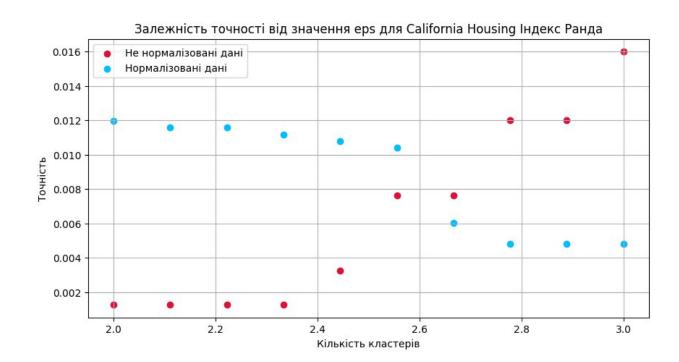
Завантаживши набір даних "California Housing" без класових міток, я взяв 5000 об'єктів для навчання. Також я стандартизував вхідні ознаки.

```
1 california = fetch_california_housing()
2 X = california.data[:5000]
3 X_scaled = StandardScaler().fit_transform(X)
```

Кластеризація методом DBSCAN в залежності від параметру eps

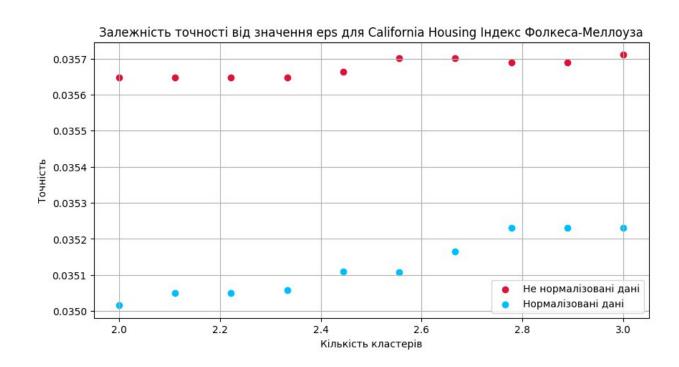
Залежність точності від значення параметру ерѕ в алгоритмі DBSCAN. Метрика – Індекс Ранда.

Значення eps	Точність на	Точність на
	ненормалізованих даних	нормалізованих даних
2.00000	0.00127	0.01197
2.11111	0.00127	0.01157
2.22222	0.00127	0.01158
2.33333	0.00127	0.01118
2.44444	0.00327	0.01079
2.55556	0.00765	0.01039
2.66667	0.00765	0.00602
2.77778	0.01203	0.00483
2.88889	0.01203	0.00483
3.00000	0.01600	0.00483

Залежність точності від значення параметру eps в алгоритмі DBSCAN. Метрика — Індекс Фолкеса-Меллоуза.

Значення eps	Точність на	Точність на
	ненормалізованих	нормалізованих даних
	даних	
2.00000	0.03565	0.03502
2.11111	0.03565	0.03505
2.22222	0.03565	0.03505
2.33333	0.03565	0.03506
2.44444	0.03566	0.03511
2.55556	0.03570	0.03511
2.66667	0.03570	0.03516
2.77778	0.03569	0.03523
2.88889	0.03569	0.03523
3.00000	0.03571	0.03523

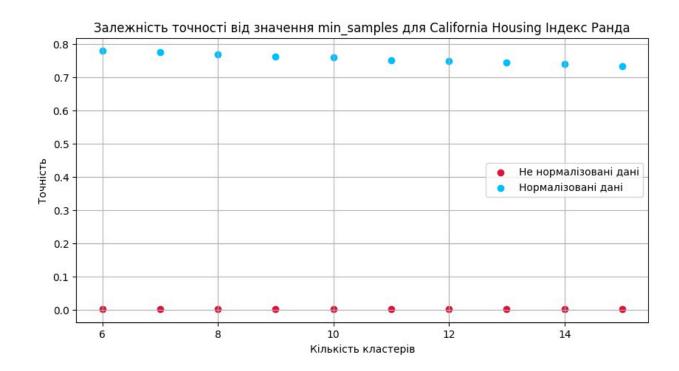

Кластеризація методом DBSCAN в залежності від параметру min_samples

3алежність точності від значення параметру тіп $_$ samples в алгоритм DBSCAN.

Метрика – Індекс Ранда.

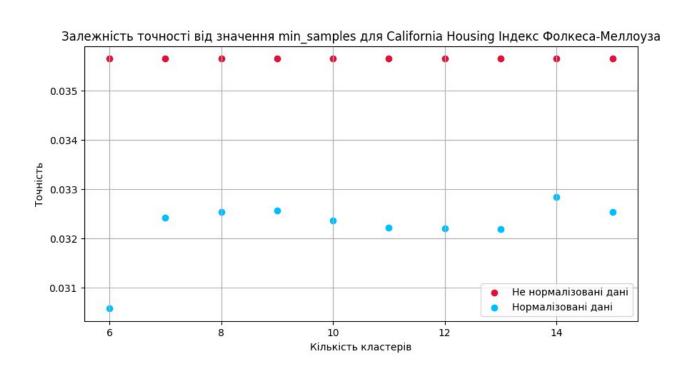
Значення min_samples	Точність на	Точність на
	ненормалізованих	нормалізованих даних
	даних	
6	0.00127	0.77970
7	0.00127	0.77475
8	0.00127	0.76906
9	0.00127	0.76230
10	0.00127	0.75976
11	0.00127	0.75198
12	0.00127	0.74896
13	0.00127	0.74376
14	0.00127	0.74032
15	0.00127	0.73355

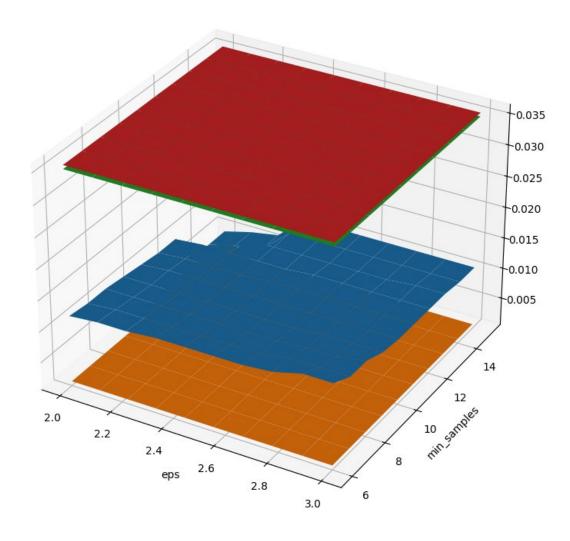

Залежність точності від значення параметру тіп_samples в алгоритмі DBSCAN.

Метрика – Індекс Фолкеса-Меллоуза.

Значення min_samples	Точність на	Точність на
	ненормалізованих	нормалізованих даних
	даних	
6	0.03565	0.03057
7	0.03565	0.03241
8	0.03565	0.03253
9	0.03565	0.03256
10	0.03565	0.03236
11	0.03565	0.03221
12	0.03565	0.03220
13	0.03565	0.03219
14	0.03565	0.03284
15	0.03565	0.03253

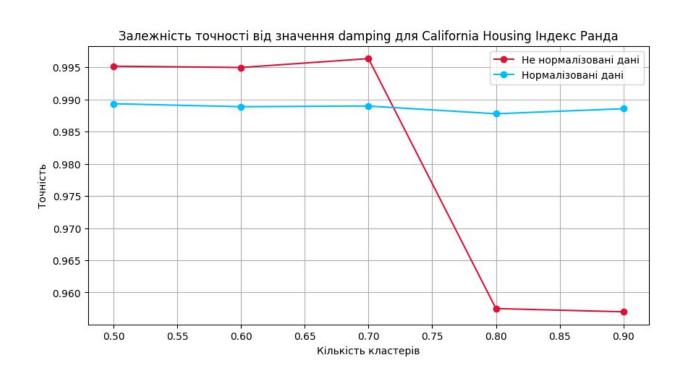

Кластеризація методом Affinity Propagation в залежності від параметру damping range

Залежність точності від значення параметру damping в алгоритмі Affinity Propagation.

Метрика – Індекс Ранда.

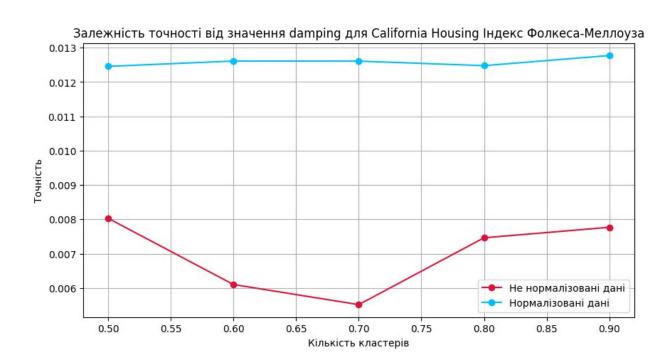
Значення damping	Точність на	Точність на
	ненормалізованих	нормалізованих даних
	даних	
0.5	0.99518	0.98935
0.6	0.99498	0.98888
0.7	0.99636	0.98899
0.8	0.95749	0.98778
0.9	0.95699	0.98857

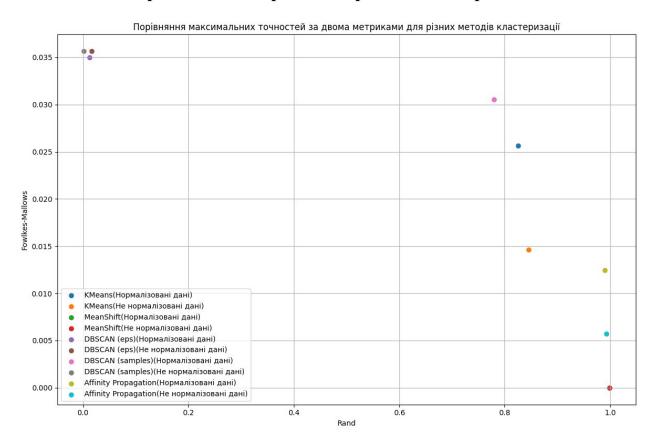
Залежність точності від значення параметру damping в алгоритмі Affinity Propagation.

Метрика – Індекс Фолкеса-Меллоуза.

Значення damping	Точність на	Точність на
	ненормалізованих	нормалізованих даних
	даних	
0.5	0.00803	0.01246
0.6	0.00610	0.01261
0.7	0.00551	0.01261
0.8	0.00746	0.01248
0.9	0.00777	0.01277

Порівняльна діаграма алгоритмів кластеризації

Код програми:

```
from sklearn.cluster import DBSCAN, AffinityPropagation, KMeans,
MeanShift
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn.preprocessing import StandardScaler, Normalizer
from sklearn.datasets import fetch_california_housing
from sklearn.metrics import rand_score, fowlkes_mallows_score

def plot_metrics(cluster_range, metric_list_unnormalized,
metric_list_normalized, title=None, param_name=None, scatter=False):
    """
```

Визуализирует зависимость метрик от числа кластеров для необработанных и нормализованных данных.

```
Параметры:
    - `cluster_range (range)`: Диапазон числа кластеров.
    - `metric_list_unnormalized (list)`: Список метрик для
необработанных данных.
    - `metric list normalized (list)`: Список метрик для
нормализованных данных.
    - `title (str)`: Заголовок графика.
    - `scatter (boolean)`: Вивести точковий графік.
    Возвращает:
    - `None`
    .....
    if scatter:
        plt.figure(figsize=(10, 5))
        plt.scatter(cluster_range, metric_list_unnormalized,
marker='o', label='He нормалізовані дані', color='crimson')
        plt.scatter(cluster_range, metric_list_normalized, marker='o',
label='Нормалізовані дані', color='deepskyblue')
        plt.xlabel(param name)
        plt.ylabel('Точність')
        plt.title(title)
        plt.legend()
        plt.grid(True)
        plt.show()
    else:
        plt.figure(figsize=(10, 5))
        plt.plot(cluster range, metric list unnormalized, marker='o',
label='He нормалізовані дані', color='crimson')
        plt.plot(cluster_range, metric_list_normalized, marker='o',
label='Нормалізовані дані', color='deepskyblue')
```

plt.xlabel(param name)

```
plt.ylabel('Точність')
        plt.title(title)
        plt.legend()
        plt.grid(True)
        plt.show()
california = fetch_california_housing()
X = california.data[:5000]
X_scaled = StandardScaler().fit_transform(X)
# параметри для кластеризации
cluster range = range(2, 11)
# массивы для записи точностей
kmeans accuracy list unnormalized rand = []
kmeans_accuracy_list_normalized_rand = []
kmeans_accuracy_list_unnormalized_fowlkes = []
kmeans_accuracy_list_normalized_fowlkes = []
for cluster in cluster_range:
    kmeans = KMeans(n_clusters=cluster)
    predictions = kmeans.fit_predict(X)
    accuracy rand = rand score(california.target[:5000], predictions)
    kmeans_accuracy_list_unnormalized_rand.append(accuracy_rand)
    accuracy_fowlkes = fowlkes_mallows_score(california.target[:5000],
predictions)
    kmeans accuracy list unnormalized fowlkes.append(accuracy fowlkes)
    kmeans = KMeans(n_clusters=cluster)
```

```
predictions = kmeans.fit_predict(X_scaled)
    accuracy_rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    kmeans accuracy list normalized rand.append(accuracy rand)
    accuracy_fowlkes = fowlkes_mallows_score(california.target[:5000],
predictions)
    kmeans accuracy list normalized fowlkes.append(accuracy fowlkes)
# параметри для кластеризации
bandwidth range = np.linspace(0.1, 0.5, num=10)
# массивы для записи точностей
meanshift_accuracy_unnormalized_rand = []
meanshift_accuracy_normalized_rand = []
meanshift accuracy unnormalized fowlkes = []
meanshift_accuracy_normalized_fowlkes = []
for bandwidth in bandwidth range:
    mean shift = MeanShift(bandwidth=bandwidth)
    predictions = mean shift.fit predict(X)
    accuracy = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    meanshift_accuracy_unnormalized_rand.append(accuracy)
    meanshift accuracy unnormalized fowlkes.append(fowlkes mallows sco
re(california.target[:5000], predictions))
    mean_shift = MeanShift(bandwidth=bandwidth)
    predictions = mean_shift.fit_predict(X_scaled)
    accuracy = rand score(california.target[:5000], predictions)
    meanshift_accuracy_normalized_rand.append(accuracy)
```

```
meanshift accuracy normalized fowlkes.append(fowlkes mallows score
(california.target[:5000], predictions))
# разные параметры окресности eps list
eps list = np.linspace(2, 3, 10)
# минимальное количество точек, необходимых для формирования плотного
кластера
min_samples_list = np.arange(6, 16)
dbscan_unnormalized_rand = np.empty((eps_list.shape[0],
min samples list.shape[0]))
dbscan_normalized_rand = np.empty((eps_list.shape[0],
min samples list.shape[0]))
dbscan_unnormalized_fowlkes = np.empty((eps_list.shape[0],
min_samples_list.shape[0]))
dbscan_normalized_fowlkes = np.empty((eps_list.shape[0],
min samples list.shape[0]))
for i, eps in enumerate(eps_list):
    for j, sample in enumerate(min samples list):
        dbscan = DBSCAN(eps=eps, min samples=sample)
        predictions = dbscan.fit predict(X)
        rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
        fowlkes = fowlkes_mallows_score(california.target[:5000],
predictions)
```

```
dbscan unnormalized rand[i][j] = rand
        dbscan_unnormalized_fowlkes[i][j] = fowlkes
        dbscan = DBSCAN(eps=eps, min samples=sample)
        predictions = dbscan.fit_predict(X_scaled)
        rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
        fowlkes = fowlkes_mallows_score(california.target[:5000],
predictions)
        dbscan_normalized_rand[i][j] = rand
        dbscan_normalized_fowlkes[i][j] = fowlkes
x,y = np.meshgrid(eps_list, min_samples_list)
# Creating figure
fig = plt.figure(figsize =(14, 9))
ax = plt.axes(projection ='3d')
# Creating plot
ax.plot_surface(x, y, dbscan_normalized_rand, label = "DBSCAN")
Normilized Rand")
ax.plot_surface(x, y, dbscan_unnormalized_rand)
ax.plot_surface(x, y, dbscan_normalized_fowlkes)
ax.plot_surface(x, y, dbscan_unnormalized_fowlkes)
```

```
ax.set_xlabel('eps')
ax.set_ylabel('min_samples')
# show plot
plt.show()
pyplot = lambda x, y, z, color: plt.scatter(x,y,
s=(z/np.linalg.norm(z))*300, alpha=0.7, c = color)
pyplot(x, y, dbscan_normalized_rand, 'blue')
pyplot(x, y, dbscan_unnormalized_rand, 'orange')
plt.title("DBSCAN Rand")
plt.xlabel('eps')
plt.ylabel('min_samples')
pyplot(x, y, dbscan_normalized_fowlkes, 'blue')
pyplot(x, y, dbscan_unnormalized_fowlkes, 'orange')
plt.title("DBSCAN Fowlkes")
plt.xlabel('eps')
plt.ylabel('min_samples')
# разные параметры окресности eps_list
eps_list = np.linspace(2, 3, 10)
dbscan_eps_unnormalized_rand = []
```

```
dbscan eps normalized rand = []
dbscan_eps_unnormalized_fowlkes = []
dbscan eps normalized fowlkes = []
# создание и обучение модели на стандартизированых и исходных данных
for eps in eps_list:
    dbscan = DBSCAN(eps=eps)
    predictions = dbscan.fit_predict(X)
    rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    dbscan_eps_unnormalized_rand.append(rand)
    accuracy fowlkes = fowlkes mallows score(california.target[:5000],
predictions)
    dbscan_eps_unnormalized_fowlkes.append(accuracy_fowlkes)
    dbscan = DBSCAN(eps=eps)
    predictions = dbscan.fit predict(X scaled)
    rand = rand score(california.target[:5000], predictions)
    dbscan_eps_normalized_rand.append(rand)
    accuracy_fowlkes = fowlkes_mallows_score(california.target[:5000],
predictions)
    dbscan eps normalized fowlkes.append(accuracy fowlkes)
plot_metrics(eps_list, dbscan_eps_unnormalized_rand,
dbscan_eps_normalized_rand, 'Залежність точності від значення eps для
California Housing Індекс Ранда', 'eps', True)
```

```
plot metrics(eps list, dbscan eps unnormalized fowlkes,
dbscan_eps_normalized_fowlkes, 'Залежність точності від значення eps
для California Housing Індекс Фолкеса-Меллоуза', 'eps', True)
# минимальное количество точек, необходимых для формирования плотного
кластера
min_samples_range = range(6, 16)
dbscan samples unnormalized rand = []
dbscan_samples_normalized_rand = []
dbscan samples unnormalized fowlkes = []
dbscan samples normalized fowlkes = []
# создание и обучение модели на стандартизированых и исходных данных
for sample in min samples range:
    dbscan = DBSCAN(min samples=sample)
    predictions = dbscan.fit_predict(X)
    rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    dbscan_samples_unnormalized_rand.append(rand)
    accuracy fowlkes = fowlkes mallows score(california.target[:5000],
predictions)
    dbscan_samples_unnormalized_fowlkes.append(accuracy_fowlkes)
    dbscan = DBSCAN(min samples=sample)
    predictions = dbscan.fit predict(X scaled)
    rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    dbscan samples normalized rand.append(rand)
```

```
accuracy fowlkes = fowlkes mallows score(california.target[:5000],
predictions)
    dbscan_samples_normalized_fowlkes.append(accuracy_fowlkes)
plot_metrics(min_samples_range, dbscan_samples_unnormalized_rand,
dbscan_samples_normalized_rand, 'Залежність точності від значення
min samples для California Housing Індекс Ранда', 'min samples', True)
plot_metrics(min_samples_range, dbscan_samples_unnormalized_fowlkes,
dbscan_samples_normalized_fowlkes, 'Залежність точності від значення
min_samples для California Housing Індекс Фолкеса-Меллоуза',
'min samples', True)
# контролирует степень изменения доступных кластеров с каждой
итерацией
damping range = np.linspace(0.5, 0.9, 5)
ap unnormalized rand = []
ap_normalized_rand = []
ap unnormalized fowlkes = []
ap_normalized_fowlkes = []
for damping in damping_range:
    apc = AffinityPropagation(damping=damping)
    predictions = apc.fit predict(X)
    rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    ap unnormalized rand.append(rand)
    accuracy fowlkes = fowlkes mallows score(california.target[:5000],
predictions)
    ap unnormalized fowlkes.append(accuracy fowlkes)
```

```
apc = AffinityPropagation(damping=damping)
    predictions = apc.fit_predict(X_scaled)
    rand = rand_score(california.target[:5000], predictions)
    ap normalized rand.append(rand)
    accuracy fowlkes = fowlkes mallows score(california.target[:5000],
predictions)
    ap_normalized_fowlkes.append(accuracy_fowlkes)
# %%
plot_metrics(damping_range, ap_unnormalized_rand, ap_normalized_rand,
'Залежність точності від значення damping для California Housing
Індекс Ранда')
# %%
plot metrics(damping range, ap unnormalized fowlkes,
ap normalized fowlkes, 'Залежність точності від значення damping для
California Housing Індекс Фолкеса-Меллоуза')
# %% [markdown]
# #### 7) Построение сравнительной диаграмы алгоритмов кластеризации в
зависимости от их максимальных значений на точности для
ненормализованных и стандартизированых данных.
# %%
# Находим максимальные значения для KMeans
max_kmeans_normalized_rand =
np.max(kmeans_accuracy_list_normalized_rand)
max kmeans unnormalized rand =
np.max(kmeans_accuracy_list_unnormalized_rand)
```

```
max kmeans normalized fowlkes =
np.min(kmeans_accuracy_list_normalized_fowlkes)
max_kmeans_unnormalized_fowlkes =
np.min(kmeans_accuracy_list_unnormalized_fowlkes)
# Находим максимальные значения для MeanShift
max_meanshift_normalized_rand =
np.max(meanshift accuracy normalized rand)
max meanshift unnormalized rand =
np.max(meanshift_accuracy_unnormalized_rand)
max meanshift normalized fowlkes =
np.min(meanshift accuracy normalized fowlkes)
max meanshift unnormalized fowlkes =
np.min(meanshift_accuracy_normalized_fowlkes)
# Находим максимальные значения для DBSCAN (EPC)
max_dbscan_eps_normalized_rand = np.max(dbscan_eps_normalized_rand)
max_dbscan_eps_unnormalized_rand =
np.max(dbscan_eps_unnormalized_rand)
max dbscan eps normalized fowlkes =
np.min(dbscan eps normalized fowlkes)
max dbscan eps unnormalized fowlkes =
np.min(dbscan_eps_unnormalized_fowlkes)
# Находим максимальные значения для DBSCAN (min sample)
max dbscan sample normalized rand =
np.max(dbscan samples normalized rand)
max dbscan sample unnormalized rand =
np.max(dbscan_samples_unnormalized_rand)
max_dbscan_sample_normalized_fowlkes =
np.min(dbscan_samples_normalized_fowlkes)
max dbscan sample unnormalized fowlkes =
np.min(dbscan_samples_unnormalized_fowlkes)
```

```
# Находим максимальные значения для AffinityPropagation
(damping range)
max ap normalized rand = np.max(ap normalized rand)
max_ap_unnormalized_rand = np.max(ap_unnormalized_rand)
max_ap_normalized_fowlkes = np.min(ap_normalized_fowlkes)
max_ap_unnormalized_fowlkes = np.min(ap_unnormalized_fowlkes)
# %%
# вспомогательные массиви для отображения данных на диаграме
algorithms = ['KMeans', 'MeanShift', 'DBSCAN (eps)', 'DBSCAN
(samples)', 'Affinity Propagation']
metrics = ['Rand', 'Fowlkes-Mallows']
data_types = ['Нормалізовані дані', 'Не нормалізовані дані']
# %%
# словарь для красивого вывода лейблов
max accuracies = {
    'KMeans': {
        'Нормалізовані дані': {
            'Rand': max kmeans normalized rand,
            'Fowlkes-Mallows': max kmeans normalized fowlkes
        },
        'Не нормалізовані дані': {
            'Rand': max_kmeans_unnormalized_rand,
            'Fowlkes-Mallows': max kmeans unnormalized fowlkes
        }
    },
```

```
'MeanShift': {
    'Нормалізовані дані': {
        'Rand': max_meanshift_normalized_rand,
        'Fowlkes-Mallows': max_meanshift_normalized_fowlkes
    },
    'Не нормалізовані дані': {
        'Rand': max_meanshift_unnormalized_rand,
        'Fowlkes-Mallows': max_meanshift_unnormalized_fowlkes
   }
},
'DBSCAN (eps)': {
    'Нормалізовані дані': {
        'Rand': max_dbscan_eps_normalized_rand,
        'Fowlkes-Mallows': max_dbscan_eps_normalized_fowlkes
    },
    'Не нормалізовані дані': {
        'Rand': max_dbscan_eps_unnormalized_rand,
        'Fowlkes-Mallows': max_dbscan_eps_unnormalized_fowlkes
    }
},
'DBSCAN (samples)': {
    'Нормалізовані дані': {
        'Rand': max_dbscan_sample_normalized_rand,
        'Fowlkes-Mallows': max_dbscan_sample_normalized_fowlkes
    },
    'Не нормалізовані дані': {
        'Rand': max_dbscan_sample_unnormalized_rand,
        'Fowlkes-Mallows': max_dbscan_sample_unnormalized_fowlkes
   }
},
```

```
'Affinity Propagation': {
        'Нормалізовані дані': {
            'Rand': max ap normalized rand,
            'Fowlkes-Mallows': max_ap_normalized_fowlkes
        },
        'Не нормалізовані дані': {
            'Rand': max_ap_unnormalized_rand,
            'Fowlkes-Mallows': max_ap_unnormalized_fowlkes
        }
    }
}
# %%
# вывод диаграммы
plt.figure(figsize=(12, 8))
for algorithm in algorithms:
    for data_type in data_types:
        x_values = [max_accuracies[algorithm][data_type][metric] for
metric in metrics]
        plt.scatter(x values[0], x values[1],
label=f'{algorithm}({data_type})', marker='o')
plt.xlabel(metrics[0])
plt.ylabel(metrics[1])
plt.title('Порівняння максимальних точностей за двома метриками для
різних методів кластеризації')
plt.legend()
plt.grid(True)
plt.tight layout()
plt.show()
```

```
# %% [markdown]
# #### 6) Вивід точностей:
# %%
# Вывод результатов точности для DBSCAN eps (индекс Рэнда)
for i, j in zip(eps_list, range(len(dbscan_eps_unnormalized_rand))):
    print(f'{i:.5f} | {dbscan eps unnormalized rand[j]:.5f} |
{dbscan eps normalized rand[j]:.5f}')
# %%
# Вывод результатов точности для DBSCAN eps (индекс Фолкеса-Меллоуза)
for i, j in zip(eps_list,
range(len(dbscan_eps_unnormalized_fowlkes))):
    print(f'{i:.5f} | {dbscan_eps_unnormalized_fowlkes[j]:.5f} |
{dbscan eps normalized fowlkes[j]:.5f}')
# %%
# Вывод результатов точности для DBSCAN min_samples (индекс Рэнда)
for i, j in zip(min_samples_range,
range(len(dbscan_samples_unnormalized_rand))):
    print(f'{i} | {dbscan_samples_unnormalized_rand[j]:.5f} |
{dbscan samples normalized rand[j]:.5f}')
# %%
# Вывод результатов точности для DBSCAN min_samples (индекс Фолкеса-
Меллоуза)
```

```
for i, j in zip(min_samples_range,
range(len(dbscan_samples_unnormalized_fowlkes))):
    print(f'{i} | {dbscan samples unnormalized fowlkes[j]:.5f} |
{dbscan samples normalized fowlkes[j]:.5f}')
# %%
# Вывод результатов точности для Affinity Propagation damping (индекс
Рэнда)
for i, j in zip(damping_range, range(len(ap_unnormalized_rand))):
    print(f'{i:.1f} | {ap_unnormalized_rand[j]:.5f} |
{ap_normalized_rand[j]:.5f}')
# %%
# Вывод результатов точности для Affinity Propagation damping (индекс
Фолкеса-Меллоуза)
for i, j in zip(damping_range, range(len(ap_unnormalized_fowlkes))):
    print(f'{i:.1f} | {ap_unnormalized_fowlkes[j]:.5f} |
{ap_normalized_fowlkes[j]:.5f}')
```